

**Uitgangspunten primaire begroting 2024-2027
GR Sociaal**

INHOUDSOPGAVE

Uitgangspuntennotitie.....	3
Beleidsagenda.....	3
Planning.....	4
Voorstel voor beleidsagenda.....	5
Inleiding.....	5
Agenda.....	5
Ramingsuitgangspunten begroting 2024-2027.....	14
Tabel Bestaanszekerheid versterken.....	17
Tabel Ontwikkelen naar werk.....	19
Tabel Zorgen voor ondersteuning.....	20
Tabel Overhead.....	21
Bijlage: Verdeelsleutels.....	22
Input gemeenten beleidsagenda en uitgangspunten.....	23

Uitgangspuntennotitie

Lokale data en inzicht kosten

Voor alle drie de opgaven is door de GR Sociaal een concept opgesteld en gedeeld via de ROO's. In de ROO's is toegelicht hoe tot deze uitgangspunten is gekomen en daar waar verduidelijkende vragen zijn gesteld, zijn deze beantwoord. Over het algemeen is aangegeven dat men akkoord is met de voorgestelde percentages, maar ook dat het voor gemeenten lastig is om hier vanuit lokaal perspectief iets van te vinden omdat de lokale vertaling mist. Vanuit het Financieel kader wordt echter geen begroting per gemeente gemaakt, maar een regionale begroting. De gegeven input ziet dan ook vooral op verduidelijking naar de lokale situatie en de vertaling naar kosten. De gegeven input is in de bijlage op een rij gezet.

Dezelfde boodschap is eerder ook afgegeven rond de bestuursrapportages. Hoewel we niet kunnen voorzien in het opstellen van een regionale begroting per gemeente, stellen we de volgende stappen voor om tegemoet te komen aan de informatiebehoefte op maat.

1. Per gemeente, per opgave voeren van het gesprek over trends/ontwikkelingen, die een rol moeten gaan spelen in de begroting (terugblikken/voorblikken);
2. Een inventarisatie per gemeente hoe de gemeentelijke dashboards nog beter kunnen bijdragen aan het sturen op prestaties en een proces te starten tot het optimaliseren van de dashboards.
3. Het effectiever benutten van de rol van het OGO bij het initiëren en wegen van de strategische lijnen, die van invloed zijn op beleidsontwikkelingen en financiële ontwikkelingen in meerjarige begrotingen op basis van een analyse over trends, ontwikkelingen, dilemma's en aanpak.
4. Het dit jaar op proef instellen van een tussenstap door de financiële vertaling die gemaakt is door de GR Sociaal ambtelijk met gemeenten te bespreken, voorafgaand aan het inbrengen in de bestuurlijke route van de begroting. Aan de hand daarvan kan dan besproken worden welk moment daar dan in een volgende cyclus het meest geschikt voor is.

Tevens is het voorstel om eerst beleidsuitgangspunten en beleidsagenda op te stellen en pas in een later stadium de ramingsuitgangspunten vast te stellen, zodat een betere link kan worden gelegd met de gemeentelijke begrotingscyclus.

Input ontwikkelingen met mogelijke invloed op de volume ontwikkelingen voor de GR Sociaal

Op sommige onderdelen hebben gemeente wel aangegeven waar zij, gezien hun coalitie-akkoorden, lokaal op inzetten en wat mogelijk effect heeft op de regionale begroting maar niet of moeilijk te kwantificeren zal zijn. Dat is in principe geen onderdeel van de regionale beleidsagenda in de huidige opzet. Deze input is nu opgenomen de eerder genoemde bijlage.

Input Dordrecht

Dordrecht heeft als voorstel ingebracht om in de uitgangspuntennotitie voor de begroting 2024 en de groeipercentages te beperken door een realistische verwachting van de leveringscapaciteit op te nemen, en hiermee de begroting naar beneden bij te stellen, zodat deze middelen lokaal benut kunnen worden.

Voor het wegen van dit voorstel is het goed om in beeld te hebben hoe we voor 2023 zijn omgegaan met de factor onderuitnutting in verband met krapte op de arbeidsmarkt, hoe de actuele ontwikkelingen eruit zien en hoe deze verwerkt zijn in de uitgangspunten voor 2024. Dit staat beschreven in de bijlage.

Beleidsagenda

De concept beleidsagenda is bijgevoegd. De input en afstemming op dit onderdeel verliep vlot. Dit lijkt ook logisch, gezien de drie grote herijkingen die plaats (gaan) vinden, waarop de inhoudelijke verbinding regionaal - lokaal op inhoud goed is en men over en weer goed op de hoogte is van de ontwikkelingen en wensen. Daarnaast zijn de landelijke ontwikkelingen wat ze zijn, dus daarop zijn nog geen lokale accenten te geven. Wel lijkt het wenselijk om volgend jaar ook wat breder naar de opgaven op de andere beleidsterreinen van gemeenten te kijken vanuit de vraag, wat betekent dit voor de opgave van de GR Sociaal en welke strategische vraagstukken volgen daar eventueel uit voor dit deel van het sociaal domein. (jeugd, sociale woningbouw, bredere zorg en preventie opgaven, etc)

Planning

Uitgangspuntennotitie 2024	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan
Eindproduct bespreken in MT SDD				13-dec	
Afstemmen pfh BD				Ca. 19-dec	
Eigenarenoverleg en OGO, voor advisering				Voor kerstvakantie	
Aanleveren aan DB				Uiterlijk 23 dec	
Bespreken in DB					9-jan
Vaststellen AB (nieuw)					26-jan

Voorstel voor beleidsagenda

Inleiding

In voorbereiding op de primaire begroting 2024 voor de GR-sociaal ontwikkelen we twee producten. Een daarvan is de uitgangspuntennotitie, waarin we vastleggen welke percentages en cijfers we zullen hanteren bij het opstellen van de primaire begroting 2024. Het tweede product is de beleidsagenda, waarin we onderwerpen en ontwikkelingen opnemen die spelen of gaan spelen in 2023 en mogelijk een financiële consequentie hebben voor de begroting van 2024, maar die op het moment van opstellen van de primaire begroting nog niet te concretiseren is. Bijvoorbeeld onderwerpen waarvoor een gezamenlijk beleidsproces moet worden ingericht of onderwerpen waarover vanuit het Rijk nog besluitvorming moet plaatsvinden.

Zoals vastgelegd in de notitie Financieel Kader Sociale Dienst Drechtsteden is de beleidsagenda van de GR-sociaal een gezamenlijk met gemeenten te ontwikkelen product. Daar is dit jaar invulling aan gegeven door middel van de drie regionale opgave overleggen, waar gemeenten per opgave hebben aangegeven welke ontwikkelingen zij belangrijk vinden. De opgave overstijgende onderdelen zijn opgesteld door de GR Sociaal.

In deze beleidsagenda staan ontwikkelingen waar op dit moment zicht op is. Benoemd zijn de relevante wetsvoorstellen die – al dan niet vertraagd - in routing zijn gebracht, ontwikkelingen die al lopen en onderwerpen waarvan al is afgesproken met gemeenten dat ze zullen worden opgepakt in 2023.

De beleidsagenda is gebaseerd op de regionale visie sociaal domein en is opgebouwd langs twee pijlers. De eerste pijler is gericht op het ondersteunen van inwoners met een ondersteuningsvraag, ingedeeld per opgave. De tweede richt zich op beleid dat leidt tot het gezamenlijk creëren van goede randvoorwaarden om de samenwerking, innovatie en doorontwikkeling in de regio goed te faciliteren.

Tot slot: De ontwikkelingen rond covid-19 en economische effecten van de oorlog in Oekraïne hebben ons afgelopen twee jaar laten zien dat wendbaarheid hierin belangrijk en noodzakelijk is voor onze inwoners.

Agenda

Pijler 1: Ondersteuning van inwoners

Opgave Bestaanszekerheid versterken

Wetswijziging kostendelersnorm per 1 januari 2023

De leeftijd waarop de kostendelersnorm van toepassing is, wordt verhoogd van 21 naar 27 jaar. Hierdoor tellen inwonende jongvolwassenen tot 27 jaar niet langer mee als kostendeler voor de uitkering van huisgenoten. Het voorstel vloeit voort uit het coalitieakkoord en is via een nota van wijziging bij het wetsvoorstel Breed Offensief ingebracht. De uitkeringsprijs stijgt aangezien de wetswijziging leidt tot een verhoging van de uitkering voor een bepaalde doelgroep. Er is dus sprake van een structurele stijging van de uitgaven. Het Rijk stelt structureel extra middelen beschikbaar voor de nieuwe uitvoering van de kostendelersnorm stelt. Dit zal resulteren in een verhoging van het BUIG-budget.

De Eerste Kamer is op 29 november 2022 akkoord gegaan met deze wetswijziging. De ingangsdatum is 1 januari 2023. De SDD treft de nodige voorbereidingen om de wijziging zo spoedig mogelijk te implementeren, waarbij gemikt wordt op januari 2023. Een en ander zal financieel worden verwerkt in de eerste burap.

Ontwikkelingen Collectieve Zorgverzekering voor Minima (CZM)

Ten aanzien van de CZM speelt een drietal ontwikkelingen die – mogelijk – de uitgaven in 2024 beïnvloeden. Dit zijn achtereenvolgend:

1. Aflopen collectiviteitskorting op de basisverzekering 2023
2. Aanbesteding nieuwe gemeentepolis in 2023
3. Koopkrachtontwikkeling

Ad. 1. Per 2023 wordt de collectiviteitskorting voor de basisverzekering afgeschaft. De gemeentepolis behoudt echter onder de nieuwe wetgeving wel zijn collectiviteitsmogelijkheden. Het is nog steeds mogelijk om op aanvullende zorgverzekeringen een korting te geven en ook blijft het mogelijk voor gemeenten om een bijdrage te geven in de premie. Wel is het onduidelijk of en hoe de zorgverzekeraars de afschaffing van de collectiviteitskorting op de basisverzekering doorrekenen in de premies. De premies kunnen hierdoor vanaf 2023 hoger uitvallen. Dit zal verschillen per verzekeraar, omdat sommige al geen collectiviteitskorting meer hanteerden of minimaal (waaronder VGZ, de huidige aanbieder van de CZM). Een eventuele stijging in de premies kan gevolgen hebben voor het bereik van de collectieve zorgverzekering minima indien het prijsverschil met een reguliere basisverzekering te wijzigt (zowel in positieve als negatieve zin).

Ad. 2. In 2023 wordt de CZM opnieuw aanbesteed. Of dit in 2024 resulteert in het aanbieden van een nieuwe gemeentepolis tegen aantrekkelijke inhoudelijke en financiële voorwaarden is in de huidige marktontwikkelingen nog niet te voorzien.

Ad. 3. Het is niet denkbeeldig dat huishoudens – bij voortzetting van de huidige koopkrachtproblematiek – bezuinigen op hun zorgpremie en kiezen voor de goedkoopste optie. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor zowel het bereik van de CZM, als de verhouding tussen de verschillende pakketten. Dit laatste mede in de wetenschap dat de Drechtsteden op het meest uitgebreide (dus duurste) pakket de hoogste tegemoetkoming in de kosten verstrekken. Het (gecombineerde) effect van bovenstaande ontwikkelingen wordt pas in de loop van 2023 duidelijk. Waarschijnlijk zal in februari 2023, wanneer (potentiële) deelnemers aan de CZM hun keuze hebben gemaakt, een eerste indicatie van de eerste twee ontwikkelingen kunnen worden geboden. In hoeverre hiermee een trend wordt ingezet voor 2024 blijft echter nog onzeker.

Energietoeslag 2023

Gemeenten krijgen middelen om in 2023 opnieuw een energietoeslag van € 1.300 uit te keren aan huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Om ook in 2023 deze vorm van categoriale bijzondere bijstand te kunnen toekennen wordt de Participatiewet aangepast. Gemeenten bepalen zelf de voorwaarden van de energietoeslag. In hoeverre de Rijksmiddelen dekkend zullen zijn is afhankelijk van de voorwaarden waar in de Drechtsteden voor wordt gekozen. Dit heeft voor nu met name consequenties voor de begroting van 2023. Er komt nog een wetswijziging. Gezien het belang van het betrekken van de raden is de verwachting dat de nieuwe beleidsregels medio 2023 kunnen worden vastgesteld door het Dagelijks Bestuur. Dit betekent dan ook dat de aanvraagprocedure daarna opengesteld kan worden. Dit heeft financiële consequenties voor de begroting van 2023. Deze is afhankelijk van de concrete besluitvorming hierop.

Bijhouden consequenties herijking minimabeleid en schuldhelp

De herijking van het minimabeleid is tijdens het opstellen van deze agenda in de afrondende fase qua besluitvorming. Door de differenties in beleid zijn de financiële consequenties per gemeente verschillend. Er is een eerste inschatting per gemeente gemaakt met betrekking tot de gevolgen voor de programmakosten /directe kosten en voor het apparaat. Voorgesteld is dat de GR Sociaal gaat bijhouden wat de daadwerkelijke aantallen zullen zijn per gemeente en financiële consequentie daarvan en voor de uitvoeringskosten. De eerste financiële verwerking ervan voor 2023 en verder vindt plaats in de 1^e Burap van 2023.

Met de afronding van de herijking minimabeleid, komt ook de vraag van de logica van het ingroeimodel rond de kostenverdeelsleutel om de hoek kijken. Er wordt op dit moment onderzocht of het haalbaar is om tot de verdeelsleutel NUT te komen.

SMS Kinderfonds

Begin 2023 wordt besloten over de toekomst en financiering van het SMS-Kinderfonds. Het behoort tot de mogelijkheden dat het SMS-Kinderfonds per 1 januari 2024 bij de gemeenten wordt belegd in plaats van de GR Sociaal, en dat het jaar 2023 als overgangsjaar dient waarin de overgang wordt voorbereid. De wijziging in de financiering houdt in dat per 1 januari 2023 de uitvoerings- en programmakosten van het SMS-Kinderfonds conform de verdeelsleutel volledig op nut worden afgerekend.

Beleidsagenda SZW: Aanpak geldzorgen, armoede en schulden.

Op basis van het landelijke coalitieakkoord is door de minister van SZW een aanpak geldzorgen, armoede en schulden ontwikkeld. In de Factsheet Aanpak geldzorgen, armoede en schulden (juli 2022) staan de pijlers beschreven en de in te zetten ontwikkelingen die daaronder vallen. In deze aanpak zitten aantal onderdelen die mogelijk van invloed zijn op de regionale dienstverlening. Deze volgen we actief. Wanneer hier meer duidelijkheid over ontstaat pakken we dit op in afstemming met gemeenten. Het gaat hierbij om de volgende punten. Naar verwachting ontstaat er meer duidelijkheid in het derde kwartaal van 2023.

Intensivering vroegsignalering.

Het kabinet heeft aangekondigd per 2023 structureel extra middelen beschikbaar te stellen voor de uitvoering van vroegsignalering. Volgens het kabinet kan vroegsignalering intensiever worden ingezet door meer signalen over betalingsachterstanden uit te wisselen en door vaker met huisbezoeken en telefoneren contact met inwoners te zoeken. Dit heeft mogelijk consequentie voor de (verplichte) inzet vanuit de GR Sociaal en vanuit de gemeenten. De VNG en het ministerie van SZW voeren gesprekken over de beschikbare middelen en wat de uitvoering waar kan maken.

Experimenten met vroegsignalering voor aanvullende signalen

Momenteel worden vroegsignalen op het gebied van vaste lasten (huur, zorgverzekering, energie en water) verstrekt. Het kabinet wil experimenteren faciliteren met nieuwe aanvullende signalen als hypotheekachterstanden, gemeentelijke belastingschulden, belasting- en toeslagschulden en studieschulden. Wanneer hier meer duidelijkheid over komt zal de GR Sociaal met gemeenten in gesprek gaan of het opportuun is om deel te nemen aan een experiment.

Verkorten schuldhulptrajecten

Het kabinet wil maatregelen verkennen om de totale doorlooptijd van schuldhulptrajecten te verkorten door aanpassing van richtlijnen of het wegnemen van belemmeringen in wet- en regelgeving. Wanneer dit lukt kan dat in de toekomst leiden tot een snellere doorstroom van cliënten en dus efficiëntere dienstverlening.

Samenwerking schuldenbewind

Via het Landelijk Platform Schuldenbewind wordt ingezet op het versterken van de samenwerking rondom schuldenbewind en het bevorderen van doorstroom van schuldenbewind naar gemeentelijke schuldhulpverlening om schulden op te lossen. Tevens zijn onderwerp van de agenda de kwaliteitsborging van schuldenbewind en de doorvoering van aanbevelingen van het lopend onderzoek naar de financiering van schuldenbewind. De SDD neemt deel aan het Landelijk Platform Schuldenbewind. Een verbeterde doorstroom naar schuldhulp zou een toename van het aantal schuldhulptrajecten betekenen en een afname van de kosten voor het verstrekken van bijzondere bijstand voor schuldenbewind.

Opgave Zorgen voor ondersteuning

Herijking Wmo

Hierin zit een aantal maatregelen met mogelijk financieel effect.

Vervoer

In de eerste plaats de pgb-tarieven voor individueel vervoer. Deze zijn nu niet toereikend om te voldoen aan de wettelijke compensatieplicht. Het aantal inwoners dat van deze voorzieningen gebruik maakt is gering, maar een aanpassing zal leiden tot een stijging van de uitgaven. Daarnaast is de eigen bijdrage voor het collectief vervoer onderwerp van gesprek. De uiteindelijke keuze kan per gemeente verschillen, maar zal effect hebben op de inkomsten eigen bijdrage.

Verbinding met algemene voorzieningen

Als derde is het investeren in het lokale voorveld een belangrijk onderdeel van de herijking Wmo. Dat betekent dat de mogelijkheden voor het afschalen van ondersteuning worden vergroot en het aantal algemene voorzieningen mogelijk wordt uitgebreid. Er zijn verschillende initiatieven om de 'voorkant' en het 'maatwerk' meer aan elkaar te verbinden in de toegang. Daarnaast worden algemene voorzieningen ontwikkeld en opgezet om de ondersteuningsvragen meer in het lokale veld op te kunnen pakken. Daar waar dit consequenties heeft voor de verordeningen, wordt dit meegenomen in de herijking. Gemeenten hebben aangegeven dat de volgende initiatieven lopen.

- Was- en Strijkservice
In vijf gemeenten is op 1 oktober de was- en strijkservice WaST gestart. Bij een positieve pilot zal deze voorziening naar verwachting de kosten op de voorziening voor huishoudelijke ondersteuning verminderen. Deze besparing zal deels worden gerealiseerd via (gedeeltelijke) uitstroom uit de uitkering van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Pas na een nieuwe aanbesteding kan ook een besparing op de maatwerkvoorziening Wmo worden gerealiseerd.
- Toegang
Verschillende gemeenten investeren in de Toegang om een nauwere samenwerking tussen sociaal team en sociale dienst te realiseren. Het doel daarvan is het normaliseren van de ondersteuning en inwoners via laagdrempelige ondersteuning in het lokale veld te helpen.
- Algemene voorzieningen Individuele begeleiding
Verschillende gemeenten zijn bezig een vorm van individuele begeleiding in te richten, bijvoorbeeld lichte vormen van ondersteuning of de waakvlamfunctie. Het doel daarvan is om 'zwaardere' maatwerkondersteuning te voorkomen of om maatwerkondersteuning te kunnen afschalen.
- Algemene voorziening dagbesteding
Verschillende vormen van dagbesteding worden als algemene voorziening aangeboden of worden het komend jaar verder ontwikkeld. Hierbij kan gedacht worden aan inloophuizen, koffieochtenden, maar ook Odensehuizen.

18-/18+

Deze doelgroep willen we apart benoemen, omdat dit de nodige afstemming met de andere domeinen met zich meebrengt. In de herijking Wmo hebben we gesproken over de mogelijkheid van een inhoudelijk afwegingskader voor de beoordeling van ondersteuningsvragen rond het 18^e levensjaar, waarbij de inhoud van ondersteuningsvraag leidend moet zijn voor de ondersteuning die wordt geleverd. Dat betekent dat soms wordt gekozen voor ondersteuning vanuit de (verlengde) Jeugdwet, en soms voor de 18^e verjaardag al gekozen wordt voor ondersteuning vanuit de Wmo. Deze mogelijkheid wordt meegenomen in de lopende herijking Wmo. Een betere aansluiting heeft mogelijk toenemende kosten op Wmo tot gevolg.

Investeren in continuïteit collectief vervoer

De continuïteit van het collectief vervoer staat onder druk. Op dit moment wordt een aantal korte termijn maatregelen genomen om de druk te verlichten. Echter, voor de continuïteit van het collectief vervoer is het nodig om de komende jaren een flinke doorontwikkeling te maken. De precieze kosten hiervan zijn op dit moment nog niet bekend, maar een deel van deze kosten zal vermoedelijk in 2024 zijn beslag krijgen.

Tekort arbeidsmarkt

We constateren dat de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt ook de prestaties voor de opgave Zorgen voor Ondersteuning onder druk zet. We verwachten dat deze trend zich blijft voortzetten in de nabije toekomst. Vanuit de GR Sociaal zetten we binnen onze verantwoordelijkheid vol in op het zorgen voor tijdige, passende en kwalitatief goede ondersteuning. Echter, om aan deze ontwikkeling, gecombineerd met de blijvend toenemende vraag in verband met vergrijzing, het hoofd te bieden is een andere manier van kijken en innoveren nodig. Het is wenselijk om hier meerdere perspectieven en verantwoordelijkheden bij te betrekken. Hiervoor zullen we, conform verzoek vanuit het AB, een opdrachtformulering voor opstellen en mee aan de slag gaan. Rond de mogelijke maatregelen vanuit de GR zullen we in 2023 de mogelijkheden in kaart brengen.

Eigen bijdrage

Het Rijk heeft aangekondigd met een 'eerlijke eigen bijdrage voor huishoudelijke ondersteuning' te komen tijdens deze kabinetsperiode. Deze is inmiddels uitgewerkt en wordt nu getoetst. De geplande ingangsdatum is 1-1-2025. Recent is duidelijk geworden dat het waarschijnlijk zal gaan om de invoering van een eigen bijdragen voor inwoners met een inkomen boven 185% van het minimumloon. Hiermee zal het dempend effect naar verwachting beperkt zijn. Mogelijk krijgt de behandeling van deze nieuwe eigen bijdrage de nodige media-aandacht, omdat sommige groepen er op achteruit gaan.

Resultaatgericht beschikken & nieuwe inkoop

Het resultaatgericht beschikken (en de daarmee samenhangende manier van inkopen van ondersteuning binnen de Drechtsteden) staat onder druk als gevolg van enkele uitspraken van de Centrale Raad van Beroep. Er is een wetswijziging nodig om deze manier van werken mogelijk te blijven maken. Vanuit de GR Sociaal is betrokkenheid bij de landelijke werkgroep en vindt nauwe samenwerking met de VNG plaats om een passend wetsvoorstel tot stand te laten komen. Het is een stroef proces, maar het lijkt erop dat hoe dan ook het komende jaar duidelijkheid komt over de haalbaarheid van deze wettelijke verankering.

Na deze duidelijkheid zal in ieder geval de huishoudelijke ondersteuning opnieuw aanbesteed moeten worden. En in 2023/2024 zal ook de aanbesteding individuele begeleiding opnieuw gestart moeten worden. Een nieuwe aanbesteding brengt altijd een kostenstijging met zich mee. Bij een wijziging van de inkoopssystematiek naar "P*Q" zal de kostenstijging aanzienlijk zijn. Een dempend effect op deze stijging is het waarborgen van voorliggende voorzieningen voor (deelonderdelen van) de huishoudelijke ondersteuning.

Verbinding op de programma's vanuit het Rijk.

De Wmo maakt niet alleen onderdeel uit van het sociaal domein, maar ook van het zorgstelsel. Een aantal van de door het rijk geformuleerde programma's en gesloten akkoorden hebben impact op de opgaven van de gemeenten op dit gebied. En mogelijk ook op de ontwikkeling van de vraag naar ondersteuning en de kosten hiervan in de toekomst. De meest relevante zijn het Integraal Zorg Akkoord, het programma Wonen en Zorg en het Gezond en Actief Leven Akkoord. Zo moeten bijvoorbeeld in 2023 alle gemeenten een woon-zorgvisie opstellen. Vanuit de GR Sociaal blijven we in 2023 graag met gemeenten in verbinding op deze opgaven, denken we mee en wanneer relevant leveren we een actieve bijdrage. We volgen ook de mogelijke consequenties voor de vraag naar en kosten van de regionale ondersteuning.

Opgave ontwikkelen naar werk

Ontwikkelingen arbeidsmarkt en bestand

De arbeidsmarkt is de afgelopen periode sterk aan verandering onderhevig. Mede door de Coronacrisis en de huidige oorlog in Oekraïne zien wij momenteel enerzijds een periode van economische groei, een krapte op de arbeidsmarkt en een lage werkloosheid en anderzijds een dreigende recessie, een hoge inflatie en een sterk dalende koopkracht. De huidige periode wijkt hiermee sterk af van eerder bekende bewegingen op basis van de conjunctuur.

De bestandsontwikkeling van de Participatiewet in de Drechtsteden sluit aan bij de doelstelling die voor 2022 is vastgesteld, maar we zien dat een aantal andere gemeenten een iets sterkere daling doormaakt dan in onze regio van toepassing is. Dit is voor de SDD de reden om te analyseren of er extra kansen te benutten zijn. Hiervoor wordt momenteel een aantal maatregelen getroffen en we sturen daarmee bij op onze uitvoeringspraktijk. Deze maatregelen bestaan voor een deel uit nadere analyses, die op specifieke doelgroepen binnen het klantenbestand worden uitgevoerd:

- Een analyse van de doelgroep met lichamelijke klachten door een extern bureau;
- Een scan naar het gebruik van voorliggende voorzieningen;
- Een uitgebreide nadere analyse van de doelgroep van het Jongerenteam;
- Een gefaseerde analyse van de doelgroep statushouders, vallend onder de Wet inburgering 2013.

Naast deze analyses is ook een breder onderzoek in voorbereiding waarbij het huidige speelveld (de interne en externe dienstverleners en het voor hen beschikbare instrumentarium) voor klanten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt nader in kaart wordt gebracht. Dit onderzoek dient tevens als nadere onderbouwing voor de Herijking Verordening Participatiewet. Voor een deel worden in dit onderzoek ook de resultaten uit eerder ingezette pilots en projecten meegenomen. Het gaat hierbij onder meer over de volgende onderdelen:

Pilot ontwikkelbedrijven

De samenstelling van het klantenbestand van de SDD verandert en de inwoners met een bijstandsuitkering hebben gemiddeld gezien een steeds grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Perspectief ondersteunt bij de ontwikkeling van de kandidaat, maar er is gebleken dat de stap naar betaald werk bij een reguliere werkgever voor een deel van de kandidaten na 6 maanden nog steeds te groot is, wat alsnog leidt tot uitval. Om deze inwoners meer tijd te geven om in een veilige omgeving door te

ontwikkelen en te stabiliseren wordt samengewerkt met OntwikkelBedrijven waar zij een betaalde baan krijgen bij het ontwikkelbedrijf, maar tegelijk blijven verder ontwikkelen op dezelfde methodische werkwijze als Perspct. In 2021 is hiervoor een pilotproject gestart. De resultaten van deze pilot worden eind 2022 geëvalueerd. Op basis van de resultaten van deze pilot kan een inschatting gemaakt worden of aanvullend beleid of middelen nodig zijn.

Invoeren premie deeltijdwerk

Mensen met een uitkering komen vaak in een onzekere situatie terecht zodra ze parttime gaan werken. Zeker wanneer ze dit incidenteel doen, of wanneer ze te maken hebben met wisselende inkomsten. Werken loont niet altijd (armoedeval), het proces van verrekenen is ingewikkeld en kan leiden tot extra onzekerheid omtrent de maandelijkse inkomsten en in sommige gevallen zelfs tot onvoorziene terugvorderingen (zowel m.b.t. bijstand als toeslagen Belastingdienst). Door de Gr Sociaal is gewerkt aan een voorstel om parttime werk aantrekkelijk en simpel switchen tussen verschillende inkomensmodaliteiten mogelijk te maken door – onder meer – het invoeren van een deeltijdpremie. Daarbij was de verwachting dat wij hiermee deel konden nemen aan een landelijke pilot. Toen deze pilot niet doorging is de ontwikkeling verder vertraagd. Dit najaar zijn er landelijk een aantal werktafels van start gegaan als voorbereiding op de eerste fase (Spoor 1) van de aanpassingen op de Participatiewet. Ook de invoering van een premie deeltijdwerk (Bufferbudget) maakt hier deel van uit. Beoogd wordt om begin volgend jaar hiervoor een wetsvoorstel gereed te hebben. Bij de ontwikkeling hiervan op regionaal niveau wordt aangesloten op de landelijke uitgangspunten. Dit onderdeel wordt samen met de andere onderwerpen in Spoor 1 meegenomen in het proces van de Herijking Verordening Participatiewet. Op dit moment is nog niet duidelijk of voor de invoering van een dergelijke maatregelen van rijkswege extra budgetten beschikbaar worden gesteld en hoe dit gaat doorwerken in de begroting 2024.

Wet inburgering 2021

Hoewel de uitvoering van de Wet inburgering 2021 geen deel uitmaakt van de GR Sociaal is het wenselijk om de ontwikkelingen in dit kader nader te belichten. Hoewel de wet formeel per 1 januari 2022 is ingevoerd werd in de praktijk duidelijk dat de eerste statushouders, vallend onder deze wet, pas net voor de zomer van 2022 zijn aangemeld. De eerste evaluatie van de uitvoering vindt hierdoor pas in het voorjaar van 2023 plaats. Door de vertraagde instroom zijn ook de inburgeringstrajecten pas in september 2022 van start gegaan. Ondanks dit feit dient besluitvorming over de eventuele verlenging van de betreffende overeenkomst alsmede gewenst aanpassingen hierop vóór 1 juli plaats te vinden. Inmiddels is ook bekend dat de huisvestingstaakstellingen van statushouders van de gemeenten voor het eerste halfjaar 2023 aanzienlijk zijn gestegen ten opzichte van het voorgaande jaar. Naar verwachting gaat deze trend zich ook voor het tweede halfjaar en ook de jaren daarna zich voortzetten. Deze toename van het aantal statushouders heeft ook als consequentie dat hierdoor de instroom in de bijstand substantieel gaat toenemen.

Verder ontwikkelen regionale samenwerking binnen de arbeidsmarktregio

De huidige arbeidsmarkt is aan tal van veranderingen onderhevig. Om te kunnen anticiperen op duurzame en toekomstige ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en het realiseren van aansluiting op de arbeidsmarkt voor uitkeringsgerechtigden met relatief steeds zwaardere complexe problematiek wordt al gewerkt aan een nieuwe vorm van samenwerking en structuur in Drechtsteden langs drie arbeidsmarktlijnen, namelijk:

1. Van werk naar werk.
2. Van onderwijs naar werk.
3. Van uitkering naar werk.

We zetten daarmee nadrukkelijk in op de samenwerking tussen onder andere gemeenten, het UWV, FNV, VNO-NCW, Werkgevers Drechtsteden, de SDD, het WSP, het Leer werkloket, CNV, SBB, Da Vinci en andere opleiders. De komende jaren zullen er per arbeidsmarktlijn door de samenwerkende partners verschillende aanpakken ontwikkeld worden, waarbij ook gebruik gemaakt kan worden van middelen die vanuit het Rijk ter beschikking gesteld worden. Hierbij kan gedacht worden aan het uitvoeringsplan SUWI en aanpak voor invulling van de banenafpraak voor 'uitkering naar werk', een aanpak jeugdwerkloosheid en voortijdig school verlaten voor 'onderwijs naar werk' en het inrichten van mobiliteitsdienstverlening voor 'werk naar werk'. De opgave ontwikkeling naar werk binnen de SDD en de regionale arbeidsmarktlijn 'uitkering naar werk' zijn de komende jaren complementair aan elkaar. In de zomer van 2022 heeft het ministerie van SZW in een bijeenkomst met vertegenwoordigers van de 35 arbeidsmarktregio's een visie gepresenteerd over hoe de arbeidsmarktinfrastructuur er in de

toekomst uit zou moeten zien. Deze gaat zowel over de dienstverlening zelf als over de governance die de ontwikkeling naar deze vorm van dienstverlening mogelijk moet maken. Deze visie sluit goed aan bij beweging die we in onze regio al aan het maken zijn richting een Regionaal Werkcentrum. De ambitie van SZW is nog wel breder dan bij ons. Zo zie je in het geschetste Regionaal werkcentrum ook private partijen (zoals uitzendbureaus) aansluiten, dat is bij ons (nog) niet het geval. Ook de governance en structurele financiering gaat ons helpen om verder te komen. Door SZW werd opgeroepen om als regio vooral al te gaan beginnen om de dienstverlening vorm te geven in een ontschot en eenduidige manier van werken. De financiële consequenties van dit proces voor de komende jaren is nog niet aan te geven.

Vormgeven samenwerking met Drechtwerk vanuit de GR -Sociaal

Per 2023 maakt Drechtwerk onderdeel uit van de begroting van de GR Sociaal. Hierbij is de inhoudelijke positie van Drechtwerk vooralsnog ongewijzigd gebleven. Gedurende 2023 wordt een aanzet gegeven voor de verdere ontwikkeling naar een toekomstige inzet. Sliedrecht vraagt daarbij aandacht voor de volgende punten:

- Invlechten van de voorzieningen van Drechtwerk in het systeem van arbeidstoeleiding en het ontwikkelen van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt (uitstroom SW doelgroep - instroom nieuw beschut).
- Positioneren van Drechtwerk als leer-, ontwikkel-, werkbedrijf voor alle inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt.

In 2023 zal tevens worden gekeken naar kostenverdeelsleutel voor Drechtwerk.

Landelijke agenda SZW op het gebied van participatie

Breed offensief

Het Breed Offensief bevat verschillende maatregelen die ervoor moeten zorgen dat meer mensen met een beperking aan het werk komen en blijven, zoals, het bevorderen van ondersteuning op maat en het werken meer lonend maken voor mensen met een beperking. Door een vertraging in de behandeling van het wetsvoorstel is de invoering uitgesteld tot 1 juli 2023, met uitzondering van de verhoging van de kostendelersnorm voor jongeren van 21 naar 27 jaar en de in het wetsontwerp neergelegde vrijlatingsbepalingen voor mensen met een arbeidsbeperking, die per 1 januari 2023 worden ingevoerd. De financiële consequenties van de maatregelen binnen het Breed offensief zijn op dit moment nog niet precies aan te geven.

Participatiewet in balans

In de zomer van 2022 is de beleidsanalyse "Participatiewet in balans" gepubliceerd. Dit rapport kwam voort uit het traject rondom de hardheden in de Participatiewet en bevat twee sporen waarlangs de Participatiewet wordt aangepast. Voor het Kabinet is dit de agenda voor de herziening van de Participatiewet, om meer menselijke maat, vertrouwen en maatwerk in de wet te krijgen. Dit najaar is spoor 1 van start gegaan met de uitwerking van 23 maatregelen, verdeeld over 4 'Thema tafels'. Deze tafels richten zich op de volgende hoofdthema's:

- Stimuleren arbeidsinschakeling;
- Bestaanszekerheid;
- Participatie en differentiatie;
- Maatwerk en integraliteit.

Herijking Participatiewet

Nadere wetsvoorstellen worden medio 2023 verwacht om invoering per 2024 mogelijk te maken. Met het proces voor de Herijking Verordening Participatiewet wordt aangesloten op de uitwerking van deze maatregelen. In 2023 starten zal gestart worden met proces van de herijking van de participatiewet. De hieronder benoemde ingebrachte aandachtspunten vanuit Sliedrecht zullen daarin worden meegenomen.

- Op dit moment ontbreekt het vanwege de solidariteit aan een lokale prikkel om extra te investeren in de ontwikkeling en uitstroom van het bijstandsbestand. De voordelen van investeren vloeien af in het totaal en komen niet (volledig) ten goede van de betreffende gemeente. Ontwikkelen/implementeren bonus-malus regeling op de Participatiewet conform het advies van Bosland.
- Ontwikkelen van participatie/uitstroom van het bijstandsbestand met behulp van bestaande lokaal en regionaal georganiseerde instrumenten door intensivering van de samenwerking.

Pijler 2 gericht op samenwerken

Communicatie / ontwikkelen website.

Om inwoners met een hulpvraag nog beter te ondersteunen en informatie te bieden over waar zij terecht kunnen met welke hulpvraag en hoe dat werkt is een meer vanuit de inwoner redenerende manier van communiceren nodig. De opgedane ervaring met de herijking minimeleidend en de groeiende behoefte om dichter en sneller bij de inwoner te komen onderschrijft dit. De website is een belangrijke plek voor inwoners en verwijzers om te zoeken naar informatie. Om inwoners beter te bereiken en te informeren willen we de website beter toespitsen op de verschillende situaties vanuit cliëntperspectief en daarop aansluitend (in de meest ideale situatie) regionale én lokale dienstverlening. In 2023 zal hier een voorstel voor worden ontwikkeld.

Integrale adviesraad sociaal domein

Het is belangrijk om ondersteuning zoveel mogelijk in samenhang te bieden aan inwoners met een bredere hulpvraag. Ook bij de ontwikkeling van het beleid en de kaders van waaruit deze ondersteuning geboden wordt, is het dus belangrijk om hier met een bredere blik naar te kijken. Goede advisering vanuit cliëntperspectief vraagt eenzelfde breed perspectief. Op dit moment zijn op regionaal niveau meerdere adviserende raden actief. Dit zijn de regionale Adviesraad Wmo-Drechtsteden, de Cliëntenraad regio Drechtsteden werk en inkomen. Dit is voor wat betreft de regionale raden ook zo vastgelegd in de verordeningen. Deze regionale raden ontvangen vanuit de GR-sociaal niet dezelfde stukken met het verzoek om een advies. Dit werkt niet bevorderend voor integrale advisering. Het Algemeen Bestuur van de GR-sociaal heeft op 07-04-2022 dan ook het verzoek gedaan om te onderzoeken of het mogelijk is te komen tot een bestuursopdracht die leidt tot een sociaal domein brede advisering vanuit de adviesraad of adviesraden. Tevens hebben de raden zelf aangekondigd vanaf 2023 integrale advisering vanuit één raad te willen borgen. In 2023 zal dit juridisch en beleidsmatig verder worden geborgd.

Innovatie

We zien een aantal ontwikkelingen die maken we samen met gemeenten graag willen werken aan innovatie. Zowel op het gebied van de krapte op de (regionale) arbeidsmarkt als het zoeken naar innovatieve manieren om inwoners langer zelfstandig thuis te laten wonen en innovaties op het snijvlak van lokaal - regionaal is het goed om actief op zoek te gaan naar mogelijkheden voor innovatie en de financiering daarvan. We pakken dit graag samen met gemeenten en het netwerk op.

Wetsvoorstel aanpak meervoudige problematiek in het sociaal domein.

Om de wettelijke grondslagen voor samenwerking en gegevens uitwisseling in het sociaal domein beter te regelen is het wetsvoorstel aanpak meervoudige problematiek in het sociaal domein ontwikkeld. De consequenties van dit wetsvoorstel voor de (regionale) ondersteuning moet nog in kaart worden gebracht.

Informatisering

verder ontwikkelen op informatisering en het kunnen ontsluiten van data is een van de onderwerpen waarvoor gezamenlijk optrekken nodig is. Niet om afhankelijkheid van elkaar te creëren, maar zorg dragen voor synergie in het geheel is een belangrijke randvoorwaarde voor succes in termen van een netwerksamenwerking. In 2023 en verder zullen we in gesprek met gemeenten onderzoeken op welke wijze informatisering verder vorm kan krijgen.

In belangrijke mate is informatisering een co-productie van GR Sociaal en Servicegemeente Dordrecht. De Servicegemeente Dordrecht heeft ervoor gekozen om haar rekencentrum te outsourcen naar KPN en trekt tenminste 2023 uit om de implementatie vorm te geven. Dit vraagt een forse inspanning, waardoor verdere informatisering mogelijk vertraging kan oplopen. Belangrijk om te bepalen hoe we voorkomen dat vertraging optreedt in het informatiseringstraject. Voorstel is te bepalen op welke wijze in 2023 en 2024 voortgang op informatisering kan worden geboekt.

Dit jaar is de Wet Open Overheid van kracht geworden. Digitalisering en transparantie gaan daarbij hand in hand. Daarnaast is met de nieuwe archiefwet een traject gestart om tot digitalisering en ontsluiting te komen van archieven. Ook in 2024 zullen beide wetswijzigingen leiden tot aanpassingen in digitale gegevensstromen. Van belang is te bepalen hoe de GR Sociaal compliant kan worden.

Ontwikkelen gezamenlijke lobby agenda sociaal domein

Er staan een aantal ontwikkelingen op de landelijke agenda die naar verwachting een direct effect op de mogelijkheden voor (het vormgeven van) de dienstverlening aan inwoners van de Drechtsteden op het sociaal domein en de kosten daarvan. Het wetsvoorstel resultaatgericht beschikken is daar een van, maar ook grotere wijzigingen voortkomend uit de verwachte voorziening van de Participatiewet, of de herziening van het toeslagenstelsel zijn daar voorbeelden van. Ook het abonnementstarief Wmo en het tekort aan woningen waardoor een extra beroep op zorg wordt gedaan zijn aandachtspunten. Door een gezamenlijke lobby-agenda te ontwikkelen kunnen we optimaal gebruik maken van de bestaande kennis, structuren en contacten die ingezet kunnen worden om de randvoorwaarden voor ondersteuning aan onze inwoners te optimaliseren, zoals voldoende financiering. Tevens biedt dit mogelijkheden om op dit gebied te verbinden met andere onderdelen, bijvoorbeeld de regiodeal en de arbeidsmarktregio, die al een sterke lobby kennen vanuit de Drechtsteden. In 2022 is gewerkt aan de eerste contouren van een agenda, zijn de eerste kernboodschappen opgesteld, is deelgenomen aan ambtelijke werkgroepen op thema en bij VNG structuren. Op het thema bestaanszekerheid versterken wordt regelmatig input gegeven op stukken/ reacties vanuit de VNG richting het Rijk. 2023 zullen we gebruiken om toe te werken naar een meer gestructureerde aanpak, informatievoorzieningen richting gemeenten en betrekken van bestuurders. De SDD pakt dit, in samenwerking met het team Public Affairs uit Dordrecht op. In samenspraak zal worden bekeken wie wat zal oppakken voor de regionale onderdelen van het sociaal domein en welke capaciteit en middelen daarvoor nodig zijn. Dit zal worden uitgewerkt in een voorstel.

Dienstverlening en huisvesting in het huis van Stad en Regio

Als beoogd gebruiker van het Huis van Stad en regio zijn we betrokken bij de ontwikkeling hiervan. Het behouden van een goede balans tussen het kunnen werken volgens ons dienstverleningsconcept en het in goed verbinding met andere gebruikers gebruik maken van de ruimte is belangrijk. Gepland is dat nieuwbouw in 2025 gerealiseerd is. Dit betekent een extra inspanning vanuit de SDD, wat zich zal vertalen in een huurovereenkomst in 2022 en een voorbereidingstraject, bedoeld om in 2025 te kunnen verhuizen.

Accountmanagement

De veranderende situatie vanuit zowel het meer lokaal aansluiten vanuit de inhoudelijke ambities vanuit de Regionale visie sociaal domein als de nieuwe governance vraagt om een goed vormgegeven afstemming over en weer. Daarom willen we toe naar een efficiënt en effectief accountmanagement vanuit zowel de gemeenten als de regio. In 2022 is door PROOF samen met de G Sociaal ende gemeenten gewerkt aan een advies. Komende periode zal uitgewerkt hoe dit advies geïmplementeerd kan worden en of dit binnen de bestaande financiële kaders kan.

(Ramings-)uitgangspunten begroting 2024-2027

De primaire begroting 2024 GR Sociaal (GRS) wordt begin 2023 opgesteld. In dit onderdeel zijn de uitgangspunten voor het opstellen van de primaire begroting benoemd en nader toegelicht.

Samenvoeging de GR Sociaal en GR Drechtwerk

Vanaf 2023 zijn de GR Sociaal en de GR Drechtwerk samen verder gegaan. Er zijn twee uitvoeringsorganisaties binnen de GRS ontstaan. Dit zijn de Sociale Dienst Drechtsteden en Drechtwerk. Het jaar 2024 is de eerste keer dat er door deze samenvoeging gezamenlijk één primaire begroting wordt opgesteld. De hoofdstructuur van de programmabegroting wordt niet aangepast en blijft opgebouwd aan de hand van drie opgaven, Bestaanszekerheid versterken, Ontwikkelen naar werk en Zorgen voor ondersteuning. Drechtwerk wordt een onderdeel van de opgave Ontwikkelen naar werk. Dit zal apart zichtbaar zijn mede in verband met de verrekening van de kosten, omdat niet alle Drechtstedengemeenten aan Drechtwerk deelnemen.

Financieel kader

In 2020 is samen met de gemeenten het Financieel kader Sociale Dienst Drechtsteden opgesteld Dit is door het Drechtstedenbestuur (voormalige Dagelijks Bestuur van de GRD) in september 2020 geformaliseerd en vanaf de begroting 2022 ingevoerd. De elementen van het financieel kader zijn waar relevant ook opgenomen in de financiële verordeningen zoals die in 2022 door het AB zijn vastgesteld. Om de verbinding te versterken, stellen de gemeenten en de GRS samen jaarlijks een uitgangspuntennotitie op voor de eerstvolgende (meerjarige) planperiode (2024-2027). Volgens het financieel kader wordt in november tot en met januari een uitgangspuntennotitie opgesteld, met daarin de beleidsmatige kaders en opgaven, en de kwantitatieve ontwikkelingen. Deze notitie wordt vastgesteld door het Algemeen Bestuur. De notitie is de basis voor de primaire begroting en wordt hierin vertaald in een financiële begroting. De afspraak uit het Financieel kader is dat er reëel geraamd wordt op basis van de met gemeenten afgestemde volumes en beleidsopgaven. Op deze manier zijn gemeenten reeds betrokken in het proces van de primaire begroting.

Dit reëel ramen betekent:

- Ontwikkeling <trend> van de kosten (baten en lasten) per product in de afgelopen jaren;
- Ontwikkeling <trend> van de aantallen klanten per product in de afgelopen jaren.
- Apparaat beweegt mee met de uitvoering.

Kostenindexering op basis van de septembercirculaire 2022

De indexering van de budgetten voor de ontwikkeling van loonkosten en prijzen wordt in de primaire begroting verwerkt op de gebruikelijke wijze. Voor de indexering gebruiken we de CPB-ramingen zoals die zijn opgenomen in de septembercirculaire 2022. Dit betekent dat loonkosten stijgen met 3,9% en prijzen 2,5%. Onderstaande tabel is afkomstig uit de septembercirculaire. Kapitaallasten worden niet geïndexeerd. De rekenrente voor de kapitaallasten wordt verlaagd naar 0%.

Tabel 4.2.2 Prijsindexen CPB* MEV 2023 en CEP 2022***

mutaties per jaar in %	2022	2023	2024	2025	2026	2027**
Prijs bruto binnenlands product (pbbp)	3,4	4,9	2,5	2,5	2,2	2,2
Prijs nationale bestedingen (pnb)	3,8	4,9	2,5	2,5	2,1	2,1
Nationale consumentenprijsindex (cpi)	5,2	2,6	2,4	2,5	2,0	2,0
Loonvoet sector overheid	4,3	3,3	4,2	4,1	3,9	3,9
Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers	4,8	2,8	3,9	3,8	3,6	3,6
Prijs overheidsconsumptie, netto materieel (imoc)	4,1	5,9	2,4	2,4	1,9	1,9

* toelichting/ verduidelijking bij de kerngegevens is te vinden op: <https://www.cpb.nl/artikel/toelichting-bij-kerngegevens>

** 2023 is op basis van de MEV 2023, 2022 en 2024 - 2026 is op basis van de CEP 2022

*** cijfers 2026 zijn doorgetrokken naar 2027

Nacalculatie loon- en prijsindexering

Voor zowel de loon- als de prijsindexering is een nacalculatie van toepassing. Wat betreft de loonindexering het volgende. Op dit moment is er geen cao voor 2023 en verder. De inzet voor de nieuwe cao is om deze voor één jaar (2023) af te sluiten. In de primaire begroting 2023 is er rekening gehouden met een loonstijging van 2%. Dat betekent dat er een nacalculatie komt voor 2023. Op

basis van de nacalculatie 2023 wordt de primaire begroting 2024 berekend. Deze wordt opgehoogd met 3,9%. Voor de prijsindexering wordt tevens een nacalculatie toegepast op de primaire begroting 2023. In de primaire begroting 2023 is rekening gehouden met een stijging van 1,9%. Op basis van de bovengenoemde circulaire is de stijging voor 2023 4,9%. Dat betekent dat een aanvullende stijging van 3%. Ook hiervoor geldt dat op basis van deze nacalculatie de primaire begroting 2024 wordt berekend.

Financiële bijdragen gemeenten

De grondslag voor de financiële bijdrage van de gemeenten aan de GRS ligt vast in de Bijdrageverordening 2023. Deze gewijzigde verordening in verband met het samengaan met de GR Drechtwerk, zal in maart 2023 na een zienswijzeprocedure door het Algemeen Bestuur worden vastgesteld. Vooruitlopend op het vaststellen van de verordening wordt deze al gebruikt voor de primaire begroting 2024. In de Bijdrageverordening 2023 worden drie soorten bijdragen benoemd:

1. een bijdrage aan de uitvoeringsorganisatie Sociale Dienst Drechtsteden voor de taken en bevoegdheden uit artikel 5 van de regeling;
2. een bijdrage aan de uitvoeringsorganisatie Drechtwerk voor de taken en bevoegdheden uit artikel 6;
3. een op basis van een dienstverleningsovereenkomst (DVO) voor de taken, die buiten de taken opgenomen in artikel 5 en 6 van de regeling zijn opgenomen.

Verdeelsleutels

Het ophalen van de eerste twee soorten bijdragen gaat aan de hand van een aantal verdeelsleutels. In 2021 zijn de verdeelsleutels van de Sociale Dienst Drechtsteden samen met de gemeenten geactualiseerd aan de hand van zeven criteria: uitlegbaar, transparant, eenvoudig, toekomstbestendig, maatwerk en integraliteit faciliteren en stabiel. Dit heeft de geresulteerd in nieuwe verdeelsleutels, die per 2021 zijn vastgesteld en vanaf het begrotingsjaar 2023 ingevoerd zijn.

Om het financiële herverdeeleffect van de nieuwe verdeelprincipes en -sleutels te dempen, werd aanvankelijk besloten tot een ingroeiperiode van vier jaar. Mede naar aanleiding van de herijking van het regionale minimabeleid heeft het AB op 1 december jongstleden besloten om enerzijds de begroting volledig te verrekenen via de nieuwe verdeelsleutels en anderzijds de ingroei 'contant' af te rekenen. Het afrekenen van de ingroei zal via de GR Sociaal lopen en na de zienswijzeprocedure via de liquiditeit worden verrekend in 2023. Tevens is besloten om, lopende de zienswijze op de gemeentelijke consequenties, dit principe toe te passen voor het opstellen van de concept begroting 2024.

De verdeelsleutels van zowel de SDD als Drechtwerk zijn opgenomen in de bijlage.

Bandbreedte meerjarenramingen

In een primaire begroting is tevens een meerjarenraming opgenomen voor de drie volgende jaren. Gezien de grote onzekerheden en de vele ontwikkelingen is het lastig om deze op te stellen. Het uitgangspunt voor de primaire begroting is reëel ramen en rekening te houden met de onzekerheden. Maar net als in vorige begrotingen wordt in de primaire begroting 2024 voor de meerjarenraming een bandbreedte op de onzekerheid gehanteerd. Deze zal oplopen van +2/-2% voor 2025 tot +8/-8% voor 2027. De onderkant van de bandbreedte zal in de meerjarenraming worden opgenomen. In de risicoparagraaf wordt de bandbreedte als risico worden opgenomen.

Inhoudelijk compleet

De primaire begroting 2024 moet zoveel mogelijk inhoudelijk compleet zijn, en een zo integraal mogelijk beeld geven van de financiële consequenties. De primaire begroting 2024 kan daarom naast het bestaand beleid, ook voorstellen bevatten voor nieuw en/of gewijzigd beleid.

Bedrijfsvoering/Innovatie

Huis van Stad en Regio

De Sociale Dienst heeft op basis van de Bestuurlijke Samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Dordrecht de intentie mee te verhuizen in 2025, naar het Huis van Stad en Regio (werktitel). Op dit moment wordt geparticipeerd in de diverse werkgroepen van het project om zo samen met de andere toekomstige partners van het Huis op te trekken. Voor 2024 en 2025 zijn aanvullende middelen nodig voor deze participatie (€ 250.000 voor 2024, € 150.000 voor 2025). Daarnaast zal er vanaf het

moment van huisvesting in het nieuwe pand extra middelen nodig zijn als gevolg van een toename van de huurlasten vanaf 2025. Deze structurele toename zal in de begroting 2024 nog niet worden meegenomen gezien het onzekere karakter van de kostenontwikkeling. Wel liggen er afspraken waarbij de huurprijs marktconform is.

Begrotingswijzigingen

Indien blijkt dat de begroting 2024 in 2023 moet worden bijgesteld op basis van het regeerakkoord, coalitieakkoorden, aangepaste CPB-ramingen of andere materiële wijzigingen, dan gebeurt dat via afzonderlijke begrotingswijzigingen die ter besluitvorming worden voorgelegd aan het Algemeen Bestuur en zoveel mogelijk via de geëigende momenten van de P&C cyclus.

Tabel Bestaanszekerheid versterken

In onderstaande tabellen vindt u de uitgangspunten en ramingspercentages per jaar. Dit zijn de werkelijke geprognosticeerde ramingspercentages per jaar op basis van reëel plannen. Op basis van de afgestemde uitgangspunten en beleidskeuzes wordt er reëel geraamd, waarna het bestuur tot besluitvorming kan komen.

Legenda bij tabel:

- Kolom uitgangspunten 2023: deze kolom bevat de geprognosticeerde groei of krimp percentage in 2022 o.b.v. de realisatiecijfers van de afgelopen jaren en prognoses uit externe bronnen. Voorbeeld: bij inkomensondersteuning (eerste rij) is bijvoorbeeld gebruik gemaakt van de raming door het CPB MEV 2022 waarbij voor 2023 een daling is voorspeld t.o.v. de eindstand 2022 van 2,8%;
- Kolom uitgangspunten 2024: deze kolom bevat de groei of krimp in 2024 t.o.v. eindstand 2023. Voorbeeld: in 2024 wordt door CPB voorspelt dat de inkomensondersteuning ('bijstand') t.o.v. 2023 zal groeien met 2,8%;
- Kolom uitgangspunt 2025: deze kolom bevat de groei of krimp in 2025 t.o.v. eindstand 2024. Voorbeeld: in 2025 wordt door CPB voorspelt dat de inkomensondersteuning ('bijstand') t.o.v. 2024 zal stijgen met 1,2%;
- Kolom uitgangspunten 2026: deze kolom bevat de groei in 2026 t.o.v. eindstand 2025. Voorbeeld: in 2026 wordt door CPB voorspelt dat de inkomensondersteuning ('bijstand') t.o.v. 2025 zal stijgen met 2,1%.

Opgaven	Uitgangspunten 2023 (Begroting 2024)	Uitgangspunten 2024 (Begroting 2024)	Uitgangspunten 2025 (Begroting 2024)	Uitgangspunten 2026 e.v. (Begroting 2024)	Risico
Bestaanszekerheid versterken					
Inkomensondersteuning	-2,8%	2,8%	1,2%	2,1%	In hoeverre de prognose van het CPB/SZW waarheid gaat worden hangt af van de ontwikkeling van de ww en hoe de (plaatselijke) economie zich ontwikkeld.
	ontwikkeling aantal klanten o.b.v. CPB Macro Economische Verkenning 2023. (publicatie september 2022)	ontwikkeling aantal klanten o.b.v. Begrotingsstaat SZW 2023. (publicatie september 2022)			
Inkomensondersteuning BBZ lopende uitkeringen					De lopende uitkeringen laten de laatste jaren weinig fluctuaties zien. Hoe het aantal lopende uitkeringen zich ontwikkeld is ondermeer/vooral afhankelijk van het aantal aanvragen als gevolg van prijsontwikkeling elektriciteit en gas (en het Rijksbeleid hierop m.b.t. tegemoetkomingen in deze kosten) en het terugbetalingsbeleid van het Rijk met betrekking tot ontvangen corona-gelden.
	10	10	10	10	
Minimabeleid	PMB groei 7%, CZM (minima) 5%, Bijzondere bijstand 10% en Bewindvoering 5 %	5%	5%	5%	Groei% 2023 wordt in stand gehouden conform de uitgangspunten 2023. Gezien het bereik van de energietoeslag en de huidige koopkrachtsituatie, wordt gemerkt dat inwoners en partners de SDD meer te weten te vinden. Het risico is dat de ontwikkeling op de middellange termijn lastig te voorspellen is gezien de economische ontwikkelingen door o.a. de oorlog in Oekraïne zoals de stijgende energiekosten, grondstoffen etc
Maatwerkvoorziening inkomensondersteuning (o.a. CZM)	5%	5%	5%	5%	Afgelopen jaren zien we afname groei. Groei% bijgesteld van 11% naar 5%.
Budgetadvies en schuldhulpbemiddeling	-	-	-	-	
Apparaatskosten	Apparaatskosten volgt groei klantenaantallen.				'Risico apparaat Budgetadvies en Schuldhulpbemiddeling. De kans op ophogen formatie is aanwezig a.g.v. de koopkrachtcrisis. We voorzien een toename in 2023 . Dit wordt goed gemonitord en indien de vraag naar en de toename van schuldhulpverlening vraagt om extra formatie wordt hierop actie ondernomen.

Tabel Ontwikkelen naar werk

Opgaven	Uitgangspunten 2023 (Begroting 2024)	Uitgangspunten 2024 (Begroting 2024)	Uitgangspunten 2025 (Begroting 2024)	Uitgangspunten 2026 e.v. (Begroting 2024)	Risico
Ontwikkelen naar werk					
Participatie	ontwikkeling aantal klanten o.b.v. CPB Macro Economische Verkenning 2023. (publicatie sept 2022) -2,8%	ontwikkeling aantal klanten o.b.v. Begrotingsstaat SZW 2023. (publicatie september 2022)			De druk op Participatie wordt groter, naarmate er minder subsidies (zoals Regiodeal, e.d.) beschikbaar zijn. Er zijn gesprekken met centrumgemeente Dordrecht inzake E.S.F. financiering voor de inzet activiteiten doelgroep P-wet.
		2,8%	1,2%	2,1%	
Versterking arbeidsmarkt regio (centrumgemeente)	Inzet € 0,4 mln. t.b.v. regionale samenwerking en versterken werkgeversdienstverlening	nvt	nvt	nvt	
Regiodeal (centrumgemeente)	Inzet € 0,43 mln. op leerlijnen en ontwikkelbedrijven	nvt	nvt	nvt	
Impuls Statushouders	Afbouw team Impuls Statushouders; dossiers worden vanaf 2022 overgedragen aan reguliere dienstverlening, waardoor afbouw budget wordt gerealiseerd. Memo DB AB, Aanpak Statushouders Wet inburgering 2013				
	58,6% (tov 2022)	43,3%	16,3%	10,0%	
Wsw aantal SE obv blijfkansen meircirculaire 2022	aantal SE 885	aantal SE 837	aantal SE 786	aantal SE 727	Met de (beoogde) integratie van de Gemeenschappelijke Regeling Sociale Werkvoorziening Drechtwerk en de Gemeenschappelijke Regeling Sociaal per 1 januari 2023 zal dit onderdeel wijzigen (tabel Wsw eruit, Drechtwerk opvoeren). De doorrekening van het aantal SE wijzigt niet.
LKS (BUIG)	Ontwikkeling aantal LKS-ers is gebaseerd op de Begrotingsstaat SZW 2023 (publicatie september 2022)				Hoe het aantal LKS-ers zich ontwikkeld is mede/vooral afhankelijk van de (plaatselijke) economische ontwikkeling.
	18,1% (tov 2022)	21,3%	13,3%	6,3%	Daarnaast speelt een rol dat wanneer andere gemeenten verhoudingsgewijs meer LKS toepassen, dit een nadelig effect heeft op de hoogte van de financiering vanuit het Rijk.
Apparaatslasten	De formatie volgt in omvang de groei van de aantallen van de betreffende taak.				
Apparaatslasten regulier maken, voorheen Impuls Statushouders	3,13 fte	4,3 fte	6,34 fte	6,82 fte	Zie afbouw impuls statushouders
DVO Wet inburgering 2021					
Inburgering	Groei aantal inburgeringsplichtigen is afhankelijk van de taakstelling die gemeenten opgelegd krijgen van het Rijk. Hiervoor is ook budget SPUK Inburgeringsvoorzieningen beschikbaar. De verwachting is dat de gemeenten voor 1 okt de voorlopige beschikking 2023 van het Rijk krijgen. Deze taakstelling wordt meegenomen bij de opstelling van de DVO				
Apparaatslasten Inburgering	Middels evaluatie van DVO 2022 (8,4 fte) wordt de benodigde fte voor DVO 2023 o.b.v. taakstelling, inzet op taken, loon- en prijsindex vastgesteld				
	8,4 fte	8,4 fte	8,4 fte	8,4 fte	

Tabel Zorgen voor ondersteuning

Opgaven	Uitgangspunten 2023 (Begroting 2024)	Uitgangspunten 2024 (Begroting 2024)	Uitgangspunten 2025 (Begroting 2024)	Uitgangspunten 2026 e.v. (Begroting 2024)	Risico
Zorgen voor ondersteuning					
Huishoudelijke ondersteuning	Groei van 7% in klantaantallen en uitgaven met 6,5%.	Groei van 5% in klantaantallen en uitgaven met 5%.	Groei van 5% in klantaantallen en uitgaven met 5%.	Groei van 5% in klantaantallen en uitgaven met 5%.	
Hulpmiddelen	Stijging aantal rolstoelen nihil. De uitgaven stijgen met 13,1%. De groei van het aantal woonvoorzieningen koop komt naar verwachting uit op 8% en het aantal woonvoorzieningen huur op 5% (gem. 7%). De groei op de uitgaven bedraagt 15,9%.	Stijging aantal rolstoelen nihil. De uitgaven stijgen met 5%. De groei van het aantal woonvoorzieningen koop komt naar verwachting uit op 5% en het aantal woonvoorzieningen huur op 5%. De groei op de uitgaven bedraagt 5%.	Stijging aantal rolstoelen nihil. De uitgaven stijgen met 5%. De groei van het aantal woonvoorzieningen koop komt naar verwachting uit op 5% en het aantal woonvoorzieningen huur op 5%. De groei op de uitgaven bedraagt 5%.	Stijging aantal rolstoelen nihil. De uitgaven stijgen met 5%. De groei van het aantal woonvoorzieningen koop komt naar verwachting uit op 5% en het aantal woonvoorzieningen huur op 5%. De groei op de uitgaven bedraagt 5%.	
Vervoer	Het aantal individuele vervoersvoorzieningen stijgt met maximaal 2% en de uitgaven met 13,7%. Het aantal mensen met een indicatie collectief vervoer stijgt met naar verwachting met 5%. Conform de begroting Stroomlijn stijgen de uitgaven van het collectief vervoer stijgen met 21,9%.	Het aantal individuele vervoersvoorzieningen stijgt met maximaal 4% en de uitgaven met 10%. Het aantal mensen met een indicatie collectief vervoer stijgt met naar verwachting met 5%. Conform de begroting Stroomlijn stijgen de uitgaven van het collectief vervoer stijgen met 5%.	Het aantal individuele vervoersvoorzieningen stijgt met maximaal 4% en de uitgaven met 10%. Het aantal mensen met een indicatie collectief vervoer stijgt met naar verwachting met 5%. Conform de begroting Stroomlijn stijgen de uitgaven van het collectief vervoer stijgen met 5%.	Het aantal individuele vervoersvoorzieningen stijgt met maximaal 4% en de uitgaven met 10%. Het aantal mensen met een indicatie collectief vervoer stijgt met naar verwachting met 5%. Conform de begroting Stroomlijn stijgen de uitgaven van het collectief vervoer stijgen met 5%.	
Begeleiding, kortd. verblijf en pers.verzorging	Het aantal klanten met individuele begeleiding groeit met 2,5% en de uitgaven met 6,1%. Voor dagbesteding groeit het aantal klanten met 5% en de uitgaven met 7,4%.	Het aantal klanten met individuele begeleiding groeit met 2,5% en de uitgaven met 5%. Voor dagbesteding groeit het aantal klanten met 5% en de uitgaven met 4,5%.	Het aantal klanten met individuele begeleiding groeit met 2,5% en de uitgaven met 5%. Voor dagbesteding groeit het aantal klanten met 5% en de uitgaven met 4,5%.	Het aantal klanten met individuele begeleiding groeit met 2,5% en de uitgaven met 5%. Voor dagbesteding groeit het aantal klanten met 5% en de uitgaven met 4,5%.	
Apparaatslasten	De formatie volgt in omvang de groei van de aantallen van de betreffende taak.				

Tabel Overhead

Opgaven	Uitgangspunten 2023 (Begroting 2024)	Uitgangspunten 2024 (Begroting 2024)	Uitgangspunten 2025 (Begroting 2024)	Uitgangspunten 2026 e.v. (Begroting 2024)	Risico
Overhead					
Overhead	De omvang van de overhead is ongeveer 37%. De formatie van de overhead volgt voor 37% de groei van de aantallen van de betreffende primaire proces onderdelen.				

Bijlage: Verdeelsleutels

	Sleutels
Bestaanszekerheid versterken	
Inkomensondersteuning	Verhouding inkomsten BUIG
Minimabeleid	Voorcalculatie per gemeente
Maatwerkvoorziening inkomenssteun CGZ	Voorcalculatie per gemeente
Budgetadvies en schuldbemiddeling	aantal diensten schuldhulpverlening
Ontwikkelen naar werk	
Participatie	BUIG aantallen 3 jaars gemiddelde
Statushouders/wet inburgering	aantal inburgersingsplichtingen
WSW	Voorcalculatie per gemeente
Drechtwerk	aantal SW indicatie en ter werk bij of via Drechtwerk
Zorg voor ondersteuning	
Huishoudelijke ondersteuning	Voorcalculatie per gemeente
Hulpmiddelen, Vervoer	Voorcalculatie per gemeente
Begeleiding, kortdurend verblijf en persoonlijke verzorging	Voorcalculatie per gemeente
Zorg voor ondersteuning	
WMO – 2015 uitvoeringskosten	Voorcalculatie per gemeente, BUIG 3 jaars gemidd.
Overige apparaatskosten/ overhead	BUIG aantallen 3 jaars gemiddelde

Input gemeenten beleidsagenda en uitgangspunten

Uitgangspuntentabel

Zorgen voor ondersteuning (Dordrecht)

In Dordrecht, maar ook in andere Drechtsteden gemeenten, investeren en experimenteren we al enige tijd aan lokale interventies (innovaties) die als doel hebben, besparen op maatwerkvoorzieningen. Door de vergrijzing en landelijke invloeden, zoals het abonnementstarief, blijft het volume van de vraag naar maatwerkvoorzieningen echter elk jaar stijgen. De besparing wordt dus vooral gevonden in een beperking van de groei. Daarnaast is het tekort op de arbeidsmarkt een groeiend probleem dat van grote invloed is op de begroting.

In de uitgangspuntennotitie 2024 zijn de verwachte groeipercentages gebaseerd op de toenemende vraag door vergrijzing en extramuralisering. We zien echter dat dat door personeelstekorten de levering van zorg niet meer gegarandeerd kan worden. De verwachting is dat de personeelstekorten die zich nu voordoen, door zullen zetten in de nabije toekomst (begrotingsjaar 2024). Deze ontwikkeling geeft nog meer urgentie aan innovatie en versterking van het lokale veld. Lokale interventies worden met lokaal geld betaald. In de uitgangspuntennotitie voor de begroting 2024 willen we de groeipercentages te beperken door een realistische verwachting van de leveringscapaciteit op te nemen, en hiermee de begroting naar beneden bij te stellen. Het vrijgespeelde budget wenden we aan voor het duurzaam lokaal financieren van aantoonbaar onderbouwde interventies. Voor Dordrecht zijn dit 'Sociaal op recept' en de was- en strijkservice. Wanneer de ingroeieregeling naar de nieuwe verdeelsleutels versneld wordt ingevoerd dan ziet Dordrecht ruimte om lokaal de begroting SDD lager in te zetten als je als gemeente ideeën hebt om de instroom te dempen. Zien kansen om 23 en zeker in 24 de beweging te maken.

Verwerkt:

Nog niet. Zie bijlage bij de memo.

De via de ROO gestelde verduidelijkingsvragen zijn beantwoord.

Bestaanszekerheid Versterken

Alle gemeenten hebben aangegeven geen op- of aanmerkingen te hebben op de uitgangspunten voor deze opgave. Enerzijds vanwege de complexiteit om hier voorspellingen op te doen, gegeven de ervaring van de afgelopen twee á drie jaar qua maatschappelijke ontwikkelingen die elkaar in rap tempo opvolgen. Anderzijds doordat het voor gemeenten nogal lastig is om input te geven op regionale percentages zonder zicht op hoe zich dit verhoudt tot de lokale cijfers en financiën. Diverse gemeenten hebben dan ook de behoefte geuit aan inzicht in de lokale uitwerking hiervan. En aan een terugblik.

Een greep uit de ingebrachte vragen.

- De opzet is waardevol, maar we kijken te weinig terug. Zo leren we er te weinig van. Concreet: we doen dit nu al 2-3 jaar. Je zou dan moeten starten met de vraag: "wat verwachtten we vorig jaar en hoe is het daadwerkelijk uitpakkt?"
- We willen de huidige uitgaven per onderdeel weten, zodat we kunnen inschatten welk onderdeel grote en welk onderdelen kleine gevolgen heeft. Concreet wensen we de volgende cijfers: begrote uitgaven begroting 2023, werkelijk aantal per 1 jan. 2021, werkelijk aantal per 1 jan. 2022. En naast de huidige kolommen met groeipercentages óók de absolute getallen.
- Op termijn moeten we toe naar aantallen en groeipercentages per gemeente. :
- Bedragen bij de percentages toevoegen, zodat de percentages beter te duiden zijn.
- Een terugblik in de tijd, om te zien in hoeverre de schattingen in het verleden kloppend waren.
- Laat aantallen zien en kosten per gemeente, zodat gemeenten in zicht in wat het gaat opleveren.
- Ontwikkel een dashboard á la DGenJ, waarin per gemeente informatie wordt gegeven over aantallen en kosten.

Verwerking:

Zie voorstel in notitie.

Dordrecht

De wereld is op dit moment hoog dynamisch. Focus op 24 ok, maar naar 23 kijken is ook belangrijk. Kijken hoe hoog dynamische aanpakken toch soepel kunnen worden ingevoerd.

Voor wat betreft de energietoeslag, oproep om proces zo organiseren, ambtelijk afstemmen voordat er een voorstel ligt in het systeem.

Verder heeft Dordrecht enkele verduidelijkingsvragen gesteld, deze zijn beantwoord.

Ontwikkelen naar Werk

Dordrecht: onderdeel inburgering

Bij de (financiële) afbouw van de impuls statushouders vindt een opbouw van formatie plaats in de reguliere dienstverlening. Dit heeft in eerste instantie bevreemd omdat impulsklanten tegelijk ook reguliere klanten van de SDD zijn, waarvoor ook al reguliere gemeentelijke financiering geldt (net als voor elke andere klant in de bijstand). Het bedienen van deze doelgroep vanuit reguliere dienstverlening zou dus uit de reguliere middelen moeten en kunnen plaatsvinden. De SDD heeft daarop aangegeven dat reguliere middelen eerder voor deze groep niet zijn afgerekend bij de gemeenten en dat, bij de overheveling van de groep naar de reguliere dienstverlening, daardoor formatie benodigd is.

Er blijft echter ongemak en onvoldoende comfort over deze uitleg. Het niet afrekenen door de SDD moet dan in P&C-cycli (o.a. Buraps, jaarrekeningen) inzichtelijk zijn gemaakt, resulterend in een lagere bijdrage van de gemeente voor reguliere dienstverlening. Dit herkennen wij vooralsnog niet. Derhalve brengen we via de uitgangspuntennotitie dit onderwerp in, waarbij we verwachten dat de SDD dit inzichtelijk maakt en nader onderbouwt. Waarbij benodigde oplossingsrichtingen ook vanuit het bredere perspectief van de totale begroting wordt meegenomen.

Verwerking:

De gevraagde nadere onderbouwing zullen we invoegen bij het opstellen van de begroting.

Zwijndrecht heeft enkele verduidelijkingsvragen gesteld. Deze zijn beantwoord.

Beleidsagenda

Zorgen voor ondersteuning

Door de uitwisseling via de ROO en de lopende herijking voor deze opgave zien we dat er een gedeeld beeld is van de belangrijkste punten die op de beleidsagenda horen. Gemeenten hebben als input ook meegegeven op welke onderdelen lokaal wordt ingezet. Met deze inzet wordt verwacht dat dit effect heeft op de vraag naar maatwerkvoorzieningen, maar deze is (nog) niet kwantificeerbaar.

Alblasserdam

- Brughuis: doorontwikkelen van maatschappelijk voorveld (samen met o.a. SDD)
- Lokale interventies moeten ruimte krijgen, vanuit de SDD en vanuit de gemeente. Specifiek: helpende handen, (voorzittend en opleidingsorganisatie)

Dordrecht

(Zie input uitgangspunten)

Dordrecht vindt het belangrijk om een goede verbinding te maken tussen lokaal en regionaal. Beleid afstemmen prima, maar uitvoering belangrijk. Fysiek ontmoeten op de werkvloer is belangrijk. Daarom ook inzet op de samenwerking op de werkvloer via de pilots in de wijkteams.

Ook in Dordrecht wil men inzetten op de Wmo naar voren.

Hardinxveld-Giessendam

Vanuit onze Visie sociaal domein zetten we in op ouderen, vergrijzing, leefbaarheid en zelfredzaamheid. We zetten in op normaliseren, waar goed ook goed genoeg is. Met de stijgende zorgkosten en de grote tekorten op de arbeidsmarkt wordt het nog belangrijker om nog kritischer te zijn op de indicatiestelling aan de voorkant. Bepaalde groepen mensen, zoals de chronisch zieken en gehandicapten hebben onze hulp harder nodig dan anderen. De zorg aan deze kwetsbare inwoners willen we in de toekomst wel kunnen blijven bieden. Dit vraagt om op een andere manier naar zorg te kijken en misschien ook andere keuzes maken. Dit vraagt dus gezamenlijke inzet op preventie, normaliseren en het stimuleren van de eigen kracht van inwoners.

- Integrale toegang wordt aangescherpt door nauwere samenwerking tussen sociaal team en de sociale dienst, met name op IB en DB. Waar mogelijk laten we de algemene voorzieningen meer opvangen.

Verwerkt: zie beleidsagenda onderdeel herijking.

- Gezamenlijk streven we ernaar om de groei in klantaantallen op IB af te vlakken, door waar mogelijk de waakvlam vaker in te zetten in de plaats van IB.
- We zetten de preventieve inzet van de ouderenconsulent (consultatiebureau voor ouderen) voort. We sporen lichte hulpvragen op en verhelpen deze tijdig zodat zwaardere/professionele ondersteuning kan worden uitgesteld of voorkomen.
- We willen dat het doelgroepenvervoer beschikbaar blijft voor mensen die het echt nodig hebben. We vragen de SDD kritisch te zijn op de indicatiestelling. Ter ondersteuning zoeken we lokaal met maatschappelijke partners naar mogelijkheden om het vervoer anders te organiseren en de druk op de logistieke uitdaging te verlichten.

Hendrik-Ido-Ambacht

Het vertrekpunt is het collegewerkprogramma.

- Opstellen woonzorgvisie (kostenverhogend)
- Doorontwikkeling teams naar Sociaal Team 0 – 100 ism Jeugdteams, Sociale Basis en SDD (kostenverlagend)
- Ouderenbeleid (kostenverlagend)
- Heldere Aanpak van Eenzaamheid (kostenverlagend)
- Uitvoering van preventieplan en bijbehorende projecten (kostenverlagend)
- Uitkomsten herijking Wmo

Papendrecht

Uitgangspunten in het lokaal akkoord zijn het stimuleren eigen verantwoordelijkheid en actief bijdragen aan gemeenschap. Ligt in lijn met regionale visie. Er zijn zorgen over inwoners met financiële problemen. Het college zet sterk in op versterken sociale basis: speerpunten daarbij zijn armoede bestrijding en versterking minimabeleid. Men wil verkennen of een lokale ketenregisseur bestaanszekerheid van meerwaarde kan zijn. Bestrijden effecten energiecrisis en hoe ondersteuning daarop vormgeven.

Ook het vergrijzend deel van de populatie heeft de aandacht, dat gaat flink toenemen. Vergrijzing en zelfredzaamheid zijn dan belangrijke thema's. Papendrecht stelt een visie en actieagenda op voor ouderen wonen en zorg. Medio 23 wil men dit afronden en daarna implementatie. Wisselwerk Wmo en huisvesting wordt daarin meegenomen.

Ondersteuning en versterken sociaal netwerk. Bijv. mantelzorgers. Mantelzorg neemt toe (ook als "voorliggende" voorziening bij Wmo e.d). Wil kijken hoe ondersteuning verbeteren of aanpassen: cursus / respijt/ voorrang bij verkrijgen van woning in de buurt. Andere voorbeelden zijn Papendrecht wast, Plan tegen Eenzaamheid, Odensehuis, Welzijn op recept. (verkenning i.h.k.v. Brede SPUK VWS)

Papendrecht gaat de lokale visie sociaal domein herijken. Evaluatie Kompas. Vragen van SDD samenwerkende houding en integrale blik. SDD sleutelrol als het gaat om sleutelrol huidige complexe maatschappelijke problematiek. Daarom is ook de pilot SDD lokaal wijkteam. en het project gezamenlijk transformeren SDD en Sterk Papendrecht (o.a. project IB0) van belang. Intensiveren wat er al is (i.p.v. meer nieuwe initiatieven) – beweging naar de voorkant (tendens).

Overige punten:

- Delen zorg groeiend personeelstekort. Grote uitdaging.
- Digitaal ondersteunen, merken 20% inwoners digibeet. Willen wel vasthouden aan traditionele vorm van communiceren en digitaal vlak oppakken.
- Uitvoering vitaliteitsakkoord (sportakkoord en preventieakkoord)
- Eventuele toevoeging o.b.v. motie: een verkenning te doen naar gratis OV voor 66-plussers met een krappe beurs. Dat zou, mocht dat echt ingevoerd gaan worden, op termijn mogelijk

de instroom doelgroepenvervoer kunnen dempen. Maar dat zal niet voor half 2023 of 2024 zijn.

Sliedrecht

- We blijven het Odensehuis structureel financieren, mogelijk effect op groei aantal indicaties dagbesteding.
- Integrale toegang/intake binnen het Bonkelaarhuis wordt doorontwikkeld met name op het gebied van volwassenen/ouderen (jeugd loopt al heel goed). Mogelijk effect op verlenen maatwerk, wanneer algemene voorzieningen meer op gaan vangen waar dat mogelijk is.
- Het is de bestuurlijke wens om in 2023 Wmo naar de voorkant (wel benoemd in begroting, zie hieronder) verder uit te gaan werken, in ieder geval voor IB. Dagbesteding ook interessant om te verkennen. De lokale ambitie is om de aantallen IB in 2024 gelijk te houden aan 2023 (dus 0% groei in 2024).

Verwerkt: zie beleidsagenda onderdeel herijking.

Speerpunten:

- We faciliteren en stimuleren het vergroten van veerkracht en versterken van het 'normale leven'
- Een passend vangnet borgen voor de inwoners die dit nodig hebben
- We gaan wijk-/buurtagenda's opstellen met inwoners, maatschappelijke partners en andere partijen

Zwijndrecht

Wil graag meer inzicht in wat de uitgangspunten en beleidsagenda concreet en financieel betekent voor Zwijndrecht. Dit wordt getoetst aan het raadsprogramma en aan transformatieplan sociaal domein.

Bestaanszekerheid Versterken

Door de uitwisseling via de ROO en de lopende herijking voor deze opgave zien we dat er een gedeeld beeld is van de belangrijkste punten die op de beleidsagenda horen.

Alblasserdam

- Kan zich vinden in intensivering vroegsignalering en inzet op armoede en schulden. Vooral ook om ontwikkelen naar werk te stimuleren.

Dordrecht

In het collegeprogramma: aandacht voor bestaanszekerheid en kansengelijkheid. Uitgangspunt: mensen in hun kracht (ondersteunen). Kijk vanuit situatie van de inwoner. Kijken samen met de inwoner wat nou het concrete probleem.

Hendrik ido Ambacht

- We ontwikkelen een vroeg eropaf-aanpak ter voorkoming van schulden
- We pakken schuldenproblematiek actief op

Sliedrecht

- Onderzoeken van de mogelijkheden voor één centrale toegang voor alle (minima)voorzieningen per gemeente.

Verwerking: Niet verwerkt in de uitgangspuntennotitie. We zien dit als een organisatorisch vraagstuk en zullen hier met Sliedrecht verder over in gesprek gaan. Daarbij wel opgemerkt dat we aanvullend op de lokale toegang de regionale toegang (rechtstreekse ingang bij SDD) in het kader van het 'no-wrong door' principe ook overeind willen houden.

- Implementeren (nieuwe) uitvoeringspraktijk SMS kinderfonds, aanpassen op basis van de uitkomsten van de evaluatie (2023) en de uitkomsten van de herijking van het minimabeleid. Wel/niet overbrengen van regionaal naar lokaal, Dordtpas, Leergeld Drechtsteden, Leergeld AV, etc?

Verwerkt: ja. opgenomen in de beleidsagenda.

- Herijken beleidsplan schuldhulpverlening.

Verwerkt: Nee. Het beleidsplan schuldhulpverlening zal wel worden herijkt, maar daarmee wordt conform afspraken gestart in 2024. Daarmee komt dit onderwerp wel terug op de beleidsagenda 2024, maar niet op die voor 2023

Zwijndrecht

Focus op bestrijden armoede en mogelijkheden om vanuit de bijstand te gaan werken.

Ontwikkelen naar Werk

Alblasserdam

- Kansrijk: ruimte voor opleiding en willen meer ruimte voor leer- en werkbedrijven. Nodig van SDD: zorg (leveren) voor kandidaten.

Hardinxveld Giessendam

Beleidsuitgangspunten

- Ons voornaamste uitgangspunt is dat werken moet lonen.
- Vanaf 2023 wensen wij de energietoeslag via de bijzondere bijstand te laten lopen, zodat er betere toetsing plaatsvindt en het de huishoudens toekomt die het echt nodig hebben. Door dit te doen verwachten wij een groter bereik te hebben bij inwoners die niet bekend zijn bij de SDD (werkende armen, gepensioneerden met een klein pensioen).

Verwerking: Q1 2023 wordt een voorstel uitgewerkt m.b.t. de energietoeslag 2023. Hierin zullen verschillende opties verkend worden.

- De bestuurlijke wens is dat mensen die echt in de knel zitten worden ondersteund. Dit doen we vooral via de bijzondere bijstand, in plaats van een stapeling van verschillende toeslagen.
- We zetten in op bewustwording van de bestaanszekerheid van vrouwelijke statushouders in het bijzonder.

Hendrik Ido Ambacht

- Hogere taakstelling voor inburgering (Groeï hiervan per jaar is niet vooraf in te schatten, maar zal hoogstwaarschijnlijk blijven groeien)

Verwerking: de taakstellingen voor inburgering worden per jaar vastgelegd middels de DVO's tussen de gemeenten en de GR Sociaal. De taakstelling voor 2024 zal vastgelegd moeten worden in de desbetreffende DVO.

- We vinden het belangrijk te volgen hoe de afbouw impuls statushouders verloopt.
Verwerking: Dit zal worden meegenomen in de bestuursrapportage(s)
- Herziening lokaal actieplan economie (Ambitie uit het coalitieakkoord, waaronder sociaal ondernemen)
- Doorontwikkeling participatieplekken (Actie uit het preventieplan)

Verwerking: geen. (lokaal beleid, dat aansluit op de regionale agenda en nog niet kwantificeerbaar qua effect op dit moment)

- Om overbelasting te voorkomen, willen wij alleenstaande ouders met jonge kinderen of mensen die de zorg hebben voor een ernstig zieke partner, vrijstellen van de plicht om te solliciteren. (Ambitie uit het coalitieakkoord) Dit meenemen in de lobby richting het Rijk.

Verwerking: Sluit aan bij de lobby vanuit de VNG.

Sliedrecht

- Op dit moment ontbreekt het vanwege de solidariteit aan een lokale prikkel om extra te investeren in de ontwikkeling en uitstroom van het bijstandsbestand. De voordelen van

investeren vloeien af in het totaal en komen niet (volledig) ten goede van de betreffende gemeente. Ontwikkelen/implementeren bonus-malus regeling op de Participatiewet conform het advies van Bosland.

Verwerkt: zie beleidsagenda, onderdeel herijking Participatiewet

- Ontwikkelen van participatie/uitstroom van het bijstandsbestand met behulp van bestaande lokaal en regionaal georganiseerde instrumenten door intensivering van de samenwerking.

Verwerkt: zie beleidsagenda, onderdeel herijking Participatiewet

- Invlechten van de voorzieningen van Drechtwerk in het systeem van arbeidstoeleiding en het ontwikkelen van inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt (uitstroom SW doelgroep - instroom nieuw beschut).
- Positioneren van Drechtwerk als leer-, ontwikkel-, werkbedrijf voor alle inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Wijzigen kostenverdeelsleutel Drechtwerk.

Verwerkt: Voor alle drie de bullets, zie beleidsagenda, onderdeel Drechtwerk.